

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobkyně: **L. P. D.**, zast. JUDr. Vladimírem Papežem, advokátem se sídlem Tovačovského 3161, Kroměříž, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 22. 2. 2022, č. j. 33 Ad 1/2021-44,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovaná **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhala zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 12. 2020, č. j. XA (dále též „druhostupňové rozhodnutí“); tímto rozhodnutím žalovaná zamítla námitky stěžovatelky a potvrdila rozhodnutí žalované ze dne 17. 9. 2020, č. j. XB (dále také též „prvostupňové rozhodnutí“). Posledně uvedeným rozhodnutím žalovaná zamítla žádost stěžovatelky o přiznání invalidního důchodu pro nesplnění podmínek podle § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).

[2] Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatelka požádala o přiznání invalidního důchodu dne 4. 9. 2020. Hlavním podkladem pro zamítavé rozhodnutí byl posudek o invaliditě ze dne 31. 8. 2020 vypracovaný MUDr. E. E., podle něhož lze zdravotní stav stěžovatelky hodnotit jako dlouhodobě nepříznivý ve smyslu § 26 zákona o důchodovém pojištění, jehož rozhodující příčinou je vertebrogenní algický syndrom polytopní charakteristický bolestivostí páteře (podle posudku MUDr. E. jde o lehkou poruchu s postižením více úseků páteře s poruchou statiky a dynamiky páteře s recidivujícími projevy kořenového dráždění). Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je tak míra poklesu pracovní schopnosti stěžovatelky snížena o 20 % [kapitola XIII., oddíl E, položka 1b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní

schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity)], která se vzhledem k dalšímu postižení zvyšuje o 10 % na celkovou míru poklesu 30 %.

[3] Proti prvostupňovému rozhodnutí, kterým žalovaná žádost stěžovatelky o přiznání invalidního důchodu zamítla, podala stěžovatelka námitky, které žalovaná druhostupňovým rozhodnutím zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Žalovaná při přezkumu námitek vycházela z nového posudku o invaliditě ze dne 26. 11. 2020, vypracovaného MUDr. H. E., jehož závěry se shodovaly s posudkem MUDr. E. Pracovní schopnost stěžovatelky tak i podle tohoto posudku poklesla o 30 %, přičemž zdravotní stav stěžovatelky by dle tohoto (druhého) posudku odpovídal více osobě zdravotně znevýhodněné.

[4] Proti druhostupňovému rozhodnutí žalované podala stěžovatelka žalobu, kterou krajský soud podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), jako nedůvodnou zamítl. Před rozhodnutím ve věci samé nechal krajský soud vypracovat posudek o invaliditě posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí v Brně – podle tohoto posudku je míra poklesu pracovní schopnosti stěžovatelky 20 %, navýšena pro další postižení (artrózu kyčelních kloubů, hypertenzi, cystickou strumu, obezitu I. stupně a další) o 10 %, tj. celkem 30 %. Hodnocení posudkové komise proběhlo dne 10. 6. 2021 za přítomnosti stěžovatelky, která se dostavila samostatně bez opory, přičemž stěžovatelka po vyšetření nenamítala zhoršení zdravotního stavu. Posudková komise měla k dispozici také zprávu MUDr. E. D., kterou jí doručila stěžovatelka, přičemž ani po jejím zohlednění nedospěla k závěru, že by stav stěžovatelky odpovídal některému ze stupňů invalidity. I podle závěrů posudkové komise byla pracovní schopnost stěžovatelky snížena o 30 %. Krajský soud také zdůraznil, že přítomnost stěžovatelky u hodnocení posudkovými komisemi v průběhu správního řízení nebyla zcela nezbytná, což potvrzuje ustálená judikatura správních soudů. Krajský soud rovněž výslovně uvedl, že s ohledem na souladné závěry celkem 3 posudků nepovažoval za nutné pořízení znaleckého posudku.

[5] Na základě posudků, které měl krajský soud při posuzování žaloby k dispozici a které shledal přesvědčivými, úplnými a vypracovanými na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím k tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy, zamítl stěžovatelčinu žalobu.

[6] Stěžovatelka napadla rozsudek krajského soudu kasační stížností, ve které odkázala na § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. s tím, že krajský soud posoudil právní otázku nesprávně. Pochybení správních orgánů bylo podle stěžovatelky způsobeno nesprávným postupem a nezákonností napadeného rozhodnutí, která spočívá nepřezkoumatelnosti posudku Okresní posudkové komise v Kroměříži (zpracovaný MUDr. E. E.). Následná posudková hodnocení sice odůvodněna jsou, ale v důsledku nepřezkoumatelnosti prvostupňového posudkového orgánu nemohou obstát. Stěžovatelka namítala, že u posudkových orgánů ve správním řízení nebyla přítomna a nebyla nijak vyšetřena. Zdůraznila, že žádost o přiznání invalidního důchodu podala z popudu obvodní lékařky, která měla předložit lékařské zprávy, se kterými nebyla stěžovatelka nikdy seznámena. V průběhu správního řízení nebyla poučena, že by měla předložit komplexní zprávu o onemocnění páteře – tu předložila až posudkové komisi v řízení o žalobě; tato zpráva podle jejího přesvědčení nebyla dostatečně zohledněna. Namítala, že správní orgány měly nařídit nové a řádné posouzení jejího zdravotního stavu.

pokračování

[7] Pochybení krajského soudu pak podle stěžovatelky spočívá v tom, že neprovedl úplné dokazování a nesprávně hodnotil důkazy. Krajský soud si měl být podle stěžovatelky vědom toho, že podklady pro rozhodování správních orgánů byly podstatně užší a méně komplexní, než je předložené zpráva MUDr. D. A přestože byly podklady pro rozhodnutí diametrálně odlišné, závěry posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Brně jsou se závěry předchozími paradoxně shodné. MUDr. D. však popisovala zdravotní postižení stěžovatelky v předložené zprávě mnohem závažněji, tuto skutečnost ovšem krajský soud přešel bez povšimnutí. Posudková komise se se závěry MUDr. D. dostatečně nevypořádala. Komise sice stěžovatelku zběžně vyšetřila, neměla však k dispozici CT vyšetření, sono, rentgeny a podobně, na rozdíl od MUDr. D. Odůvodnění napadeného rozsudku sice stěžovatelka hodnotí jako důkladné, krajský soud se však „*nedostatečně vypořádává s jednoduchou a logickou argumentací stěžovatelky*“. Zásadním pochybením soudu bylo také to, že neustanovil znalce. V důsledku nepřiznání invalidního důchodu byla stěžovatelka nucena požádat o přiznání předčasného starobního důchodu, v čemž jí bylo vyhověno.

[8] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti zdůraznila, že nemá důvod pochybovat o zákonnosti a objektivitě napadeného rozsudku a s právním názorem v něm vyjádřeným se plně ztotožnila. Navrhla proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

[9] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatelka je řádně zastoupena. S ohledem na skutečnost, že se jedná o věc, kterou před krajským soudem rozhodoval samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[10] Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Podle citovaného usnesení je tedy kasační stížnost přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[11] V nyní souzené věci Nejvyšší správní soud neshledal naplnění některého z výše uvedených typových případů a dospěl k závěru, že kasační stížnost není přijatelná.

[12] Stěžovatelka napadala v kasační stížnosti především závěry posudkových komisí, které posuzovaly její zdravotní stav. Je toho názoru, že posudkové komise ji dostatečně nevyšetřily (stěžovatelka nebyla jejich hodnocení přítomna), přičemž posudková komise v průběhu řízení u krajského soudu dostatečně nezohlednila zprávu MUDr. D.

[13] K takovým námitkám Nejvyšší správní soud předesílá, že podle ustálené judikatury je posouzení vzniku invalidity otázkou odbornou, medicínskou, a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud proto musí vycházet

z odborných závěrů, nemůže si učinit úsudek o této otázce sám (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, č. 511/2005 Sb. NSS, ze dne 30. 11. 2009, č. j. 4 Ads 81/2009-46, nebo ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20). K hodnocení zdravotního stavu jsou povolány právě posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů).

[14] Posudek posudkové komise je v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na nějž je správní soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a proto je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi a své posudkové závěry náležitě odůvodnila, aby byly přesvědčivé i pro soud, který nemá (a ani nemůže mít) odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí (rozsudky NSS ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003-82, č. 526/2005 Sb. NSS, ze dne 14. 12. 2017, č. j. 5 Ads 158/2016-57, a další). Předložený posudek pak soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad uvedených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na svůj mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna (srov. např. již uvedený rozsudek NSS č. j. 6 Ads 11/2013-20; dále též rozsudek NSS ze dne 24. 2. 2004, č. j. 5 Ads 49/2003-136, anebo zmíněný rozsudek NSS č. j. 4 Ads 13/2003-54).

[15] Jak již bylo uvedeno výše, požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jím tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. Při určování poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti se však vychází ze zdravotního stavu doloženého výsledky funkčních vyšetření, nikoliv ze subjektivních pocitů a stesků žalobce.

[16] Krajský soud v napadeném rozsudku zcela přesvědčivě popsal, jak hodnotil ve spise obsažené odborné podklady – jednalo se o celkem 3 posudky týkající se zdravotního stavu stěžovatelky (posudek MUDr. E., MUDr. E. a posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Brně, který byl zpracovaný v průběhu řízení u krajského soudu). Všechny posudky se shodly na tom, že míra poklesu pracovní schopnosti stěžovatelky dosahuje 30 %. MUDr. E. i MUDr. E. přitom vycházely ze zdravotnické dokumentace vyjmenované přímo v jejich posudcích – jednalo se o zdravotnickou dokumentaci ošetřujících lékařů stěžovatelky, přičemž součástí této dokumentace byly také zprávy MUDr. D. ze dne 20. 4. a 20. 5. 2020. V průběhu řízení u krajského soudu stěžovatelka doložila další zprávu MUDr. D. – a sice zprávu ze dne 29. 4. 2021, kterou posudková komise MPSV v Brně při hodnocení zdravotního stavu stěžovatelky také zohlednila. Již krajský soud přitom stěžovatelce výslovně v bodě 35 odůvodnění rozsudku sdělil, že námitka nezohlednění zprávy MUDr. D. ze dne 29. 4. 2021 je zcela zjevně nedůvodná; posudková komise MPSV ji totiž při svém hodnocení zohlednila. Nadto krajský soud podotkl, že tato zpráva byla vypracována až po datu vydání druhostupňového rozhodnutí žalované.

pokračování

[17] Pokud jde o tvrzenou nepřítomnost stěžovatelky při hodnocení posudkovými lékaři v průběhu správního řízení, jakož i namítanou absenci seznámení s lékařskými zprávami, které měly posudkové komise k dispozici, k tomu Nejvyšší správní soud odkazuje na argumentaci krajského soudu, který stěžovatelce v bodě 36 napadeného rozsudku sdělil, že není povinností orgánů lékařské posudkové služby v každém případě provést vyšetření posuzovaného. Přítomnost stěžovatelky na jednání posudkové komise by tak byla nezbytná pouze v případě, pokud by zdravotní dokumentace o jejím zdravotním stavu byla neúplná, některé nálezy nejednoznačné či dokonce rozporné, případně pokud by bylo třeba došetřit některé skutečnosti v rámci vyšetření za hospitalizace a komise k tomu od ní potřebovala podrobnější informace (viz rozsudky NSS ze dne 15. 5. 2013, č. j. 3 Ads 91/2012-19, nebo ze dne 5. 2. 2016, č. j. 2 Ads 209/2015-76, bod 44). V daném případě měla posudková komise MPSV v řízení u krajského soudu při vyšetření stěžovatelky a vypracování posudku k dispozici všechny lékařské zprávy, stejně jako předchozí posudkoví lékaři. A byť stěžovatelka nebyla vyšetřena přímo MUDr. E. a MUDr. E., k posudkové komisi MPSV v Brně se dostavila, přičemž ani tato komise neshledala, že by míra poklesu pracovní schopnosti stěžovatelky přesahovala 30 %. V daném případě proto neshledal krajský soud zdravotnickou dokumentaci neúplnou či jakkoli nejednoznačnou, přičemž s tímto závěrem se Nejvyšší správní soud ztotožňuje.

[18] Co se týče stěžovatelkou namítaného pochybení, kterého se měl krajský soud dopustit tím, že neustanovil znalce, k tomu Nejvyšší správní soud odkazuje na ustálenou judikaturu, podle níž nesouhlas posuzovaného se závěry posudkových komisí není důvodem pro vypracování znaleckého posudku (rozsudek NSS ze dne 6. 8. 2008, č. j. 3 Ads 20/2008-141). Nevystala-li pochybnost ohledně hodnocení zdravotního stavu provedeného posudkovými lékaři, nebyl dán žádný důvod k tomu, aby se ke stejné otázce vyjadřoval ještě znalec.

[19] Nejvyšší správní soud proto ve shodě s krajským soudem uzavírá, že žalovaná objektivně hodnotila všechny odborné podklady založené ve spise. Odborné posudky shledal krajský soud i Nejvyšší správní soud úplnými, přesvědčivými a správnými ve smyslu rozsudku NSS č. j. 6 Ads 11/2013-20. Z těchto důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a proto podanou kasační stížnost v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[20] Výrok o náhradě nákladů řízení se s ohledem na to, že odmítnutí pro nepřijatelnost představuje zjednodušený meritorní přezkum (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), opírá o § 60 odst. 1 a 2 (nikoli však odst. 3) ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaná měla ve věci úspěch, nicméně právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti vůči neúspěšné stěžovatelce jí podle § 60 odst. 2 s. ř. s. nenáleží.

P o u č e n í :

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 16. února 2023

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu